

שלחו להדפסה

גודל פונט

דעות |

בארץ

העלאת מס הקנייה לסיגריות - הנבזית ביותר

המס יוצר העדפה חסרת בושה של העשירונים העליונים: 7% מהכנסת העשירון התחתון מוקדשת למס הקנייה על סיגריות ורק שלישי אחוז מהכנסת העשירון העליון. לפיד הבין כמו קודמיו כי לעניים, לגברים הערביים ולעובדים הזרים, אין לובי

אריאל רובינשטיין

10:19, 21.05.13

29 תגובות

הפעולה המשמעותית הראשונה שעשה יאיר לפיד כשר אוצר הייתה העלאת מס הקנייה המיוחד המוטל על כל חפיסת סיגריות ב-2.5 שקלים.

אינני מעשן, כל חיי עישנתי פחות מ-20 סיגריות ואני מבין שהסכנה הבריאותית מהעישון היא עובדה מוכחת מדעית. ראיתי את צילום הריאות של אבי לפני מותו ואינני זקוק להוכחה נוספת. בהיתקלי באדם קרוב מעשן אני מנסה להשפיע עליו לחדול. ובכל זאת אני מוצא את העלאת מס הקנייה הזאת לא פחות מבזזית.

בישראל נמכרות מידי שנה כ-450 מיליון חפיסות והעלאת המס אמורה להוסיף לאוצר כמיליארד שקל. סך מס הקנייה מסיגריות שנגבה בישראל ב-2011 היה יותר מ-5 מיליארד שקלים. כדי לקבל פרופורציות: מדובר בכמעט 3 אחוזים מכל תקבולי המסים בישראל. ציבור המעשנים כמעט ויממן, למשל, את כל מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל.

בנתוני משרד האוצר נתון מדהים נוסף: 7% מהכנסת העשירון התחתון מוקדשת למס קנייה על סיגריות. שלושת העשירונים הבאים מוציאים על מס הקנייה הזה "רק" 3% מהכנסתם ואילו העשירון העליון משלם רק שלישי אחוז מההכנסה. נתון אחר: 20% מהערבים מעשנים למעלה מחפיסה ביום וזאת לעומת 10% מהיהודים. מי שעוד משלמים את המס הם חיילים, הצורכים בממוצע כחצי חפיסה ליום, ומשלמים מס קנייה על סיגריות שהוא גבוה ממשכורתם הצבאית.

כדי להבין את ההעדפה חסרת הבושה של העשירונים העליונים, הוסיפו את העובדה שהעלאת המס הוטלה באופן שווה על כל סוגי הסיגריות, יוקרתיות ו"פושטיות" כאחת, שהעשירון העליון יכול לקנות עשר חפיסות פטורות ממס בכל גיחה לנתב"ג, וששיעור המס על סיגרים הוא כרבע מזה המוטל על סיגריות, למרות שסיגרים לא פחות מזיקים לבריאות.

נהוג להצדיק מס זה בטענה שהוא מתקן עוול כלפי הלא מעשנים. המעשנים נוטים לחלות במחלות קשות המחייבות טיפולים רפואיים יקרים. למה שאנחנו, הלא מעשנים, נממן את נהנתנותם ואת חוסר יכולתם של המעשנים לעמוד בפיתוי. שלפחות ישלמו את ההוצאות הרפואיות שהם אחראים להן. אלא שגם מי שרוצה להגזים באומדן עלות הטיפולים הרפואיים המיוחסים לנפגעי עישון מגיע לפחות משני מיליארד שקלים בשנה. זאת ועוד, ההערכה הזאת אינה מביאה בחשבון את "החיסכון" בהוצאות הבריאות הנובע ממוות מוקדם של המעשנים. במלים אחרות, העישון מסריח ולא בריא אבל אינו יוצר נטל כלכלי על הציבור.

קיים גם הטיעון הפטרנליסטי. הממשלה דואגת לאזרחיה ומכבידה במס לטובתם של המעשנים. אני כופר בזכותה של הממשלה להתערבות בוטה כזו בחיי הפרט גם אם היא כאילו לטובתו. לכל היותר מוצדק לנהל מסע הסברה ולחייב הדפסת גולגולות אזהרה על כל חפיסה. מכל מקום הטיעון הפטרנליסטי אינו כנה. אם היה בו שמץ של

אמת היינו רואים גם מס קנייה על גלישה בחרמון, על גלידות עתירות שומנים, על פופקורן נוטף חמאה בבתי הקולנוע, שלא לדבר על השוואת שיעור המס על סיגרים וסיגריות.

לפיד כידוע אדם רציני. הוא בטח חפר בעובדות והבין את הצו שחתם עליו. אילו דאג למעשנים ולא לכיסוי הגירעון היה מחפש דרכים מועילות יותר. אלא שהפוליטיקאי החדש לפיד עשה את שעשו קודמיו. הוא הבין שלעשירון התחתון, לגברים הערביים ולעובדים הזרים, אין לובי. כמו כל פוליטיקאי "ישן" זיהה לפיד את הכספומט הפרוץ ביותר בשכונה. אני רק מתפלא על בוחריו שלא הבינו שהפעם הוא עומד גם עומד בהבטחותיו להיטיב עם בוחריו, בני המעמד הבינוני פלוס - שהרי הם נפגעים מהמס הכי פחות.